

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง พฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรกลุ่มเลี้ยง
อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... แบบสัมภาษณ์เลขที่.....
ชื่อ - สกุล (ผู้ให้ข้อมูล).....
บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะประชากร

1. เพศ []
 1. ชาย 2. หญิง ¹
2. ปัจจุบันท่านอายุเท่าใด.....ปี (จำนวนปีเต็ม) [] []
² ³
3. ปัจจุบันท่านมีสถานภาพสมรสใด []
 1. โสด 2. คู่ 3. หม้าย 4. หย่า/แยก ⁴
4. ท่านจบการศึกษาสูงสุดระดับใด []
 1. ไม่ได้ศึกษาเท่าเรียน ⁵
 2. ชั้นประถมศึกษา
 3. ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
 4. ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
 5. อนุปริญญาหรือประกาศนียบัตร
 6. อื่น ๆ (ระบุ).....
5. ครอบครัวยุคของท่านมีรายได้เป็นอย่างไร []
 1. พอใช้ 2. เหลือเก็บ 3. มีหนี้สิน ⁶

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

1. ท่านมีประสบการณ์ในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชมาแล้วประมาณกี่ปี (ระบุ).....ปี [] []

7 8

2. ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมาท่านทำการเกษตรชนิดใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. นาข้าว จำนวนกี่ครั้ง (ระบุ).....ครั้ง [] []
- () 2. ไร่อ้อย จำนวนกี่ครั้ง (ระบุ).....ครั้ง [9] [10]
- () 3. ไร่ข้าว จำนวนกี่ครั้ง (ระบุ).....ครั้ง [11] [12]
- () 4. สวนผัก จำนวนกี่ครั้ง (ระบุ).....ครั้ง [13] [14]
- () 5. สวนผลไม้ จำนวนกี่ครั้ง (ระบุ).....ครั้ง [15] [16]
- () 6. อื่น ๆ (ระบุ).....จำนวนกี่ครั้ง (ระบุ).....ครั้ง [17] [18]

19 20

3. ท่านเคยสำรวจจำนวนศัตรูพืชก่อนใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชหรือไม่

[]

- () 1. เคย () 2. ไม่เคย

21

4. ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมาท่านใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชชนิดใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ชื่อสารเคมี..... ศัตรูพืช.....
- ชื่อสารเคมี..... ศัตรูพืช.....
- ชื่อสารเคมี..... ศัตรูพืช.....
- ชื่อสารเคมี..... ศัตรูพืช.....

5. ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมาท่านใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช จำนวนกี่ครั้ง (ระบุ).....ครั้ง []

- ครั้งละกี่วัน (ระบุ).....วัน [22]

- วันละกี่ชั่วโมงชั่วโมง [23]

24

6. ช่วงเดือนใดที่ท่านใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชมากที่สุด..... [] []

25 26

7. ส่วนใหญ่ท่านใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเวลาใด

[]

() 1. ตอนเช้า เริ่มเวลา.....น. เลิกเวลา.....น. 27

() 2. ตอนบ่าย เริ่มเวลา.....น. เลิกเวลา.....น.

8. ท่านใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในปริมาณเท่าใด []
28
() 1. ตามที่ฉลากกำหนด
() 2. มากกว่าที่ฉลากกำหนด
() 3. ใช้ตามประสบการณ์
9. ส่วนมากท่านใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในแต่ละครั้งกี่ชนิด []
29
() 1. หนึ่งชนิด () 2. สองชนิด () 3. สองชนิดขึ้นไป
10. ท่านเคยมีอาการแพ้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชหรือไม่ []
30
() 1. เคย () 2. ไม่เคย

ส่วนที่ 3 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ข้อคำถาม	ถูก	ผิด	ไม่ทราบ
1. ต้องเลือกซื้อสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีฉลากบนภาชนะบรรจุถูกต้อง ³¹ ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย ประกอบด้วย เครื่องหมายแสดงคำเตือน ชื่อสารเคมี ชื่อผู้ผลิต ปริมาณสารที่ใช้ผสม วันหมดอายุหรือวันผลิต คำอธิบายวิธีใช้ คำอธิบายอาการเกิดพิษการแก้พิษเบื้องต้น เลขทะเบียน วัตถุอันตราย
2. วิธีการแก้ปัญหาศัตรูพืชคือสารเคมี ควรใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ³² มากกว่า 1 ชนิด หรือผสมให้มีความเข้มข้นมากขึ้น
3. สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเข้าสู่ร่างกายได้ 3 ทาง คือทางปาก ทางผิวหนัง ³³ ทางเดินหายใจ
4. วิธีใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชควรใช้ตามที่เพื่อนเกษตรกรแนะนำ ³⁴ โดยไม่ต้องอ่านฉลากก่อนก็ได้ ถ้าเคยใช้แล้วได้ผลดี
5. ก่อนใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชต้องสวมเสื้อผ้า หมวก แว่นตา ถุงมือ ³⁵ และหน้ากากให้มิดชิด
6. หลังจากใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชแล้ว ไม่ควรอาบน้ำทันที ³⁶ เพราะอาจทำให้ไม่สบายเนื่องจากเป็นไข้หวัดได้
7. หลังจากใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชแล้ว เสื้อผ้า หมวก แว่นตา ถุงมือ ³⁷ และหน้ากาก ต้องนำไปซักล้างทันที
8. ห้ามสูบบุหรี่หรือรับประทานอาหารในระหว่างที่ใช้สารเคมี ³⁸ กำจัดศัตรูพืช
9. เมื่อใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชหมดแล้ว ควรนำภาชนะบรรจุมาล้าง ³⁹ แล้วนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป
10. สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่เหลือและจะไม่ใช้อีกแล้วต้องนำไป ⁴⁰ ใส่หลุมลึก ๆ ที่มีปูนขาวรองก้นหลุมและอยู่ห่างไกลจากแหล่งน้ำ

ส่วนที่ 4 แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ข้อคำถาม	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. เมื่อใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชตามอัตราส่วนที่แนะนำ บนฉลากแล้ว ไม่จำเป็นต้องใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายใด ๆ ก็ปลอดภัย ⁴¹
2. การสวมใส่เสื้อแขนยาว กางเกงขายาว ในขณะที่ใช้สารเคมี กำจัดศัตรูพืช จะทำให้รู้สึกอึดอัดและไม่สะดวกในการปฏิบัติงาน ⁴²
3. ควรอาบน้ำ ฟอกสบู่ ภายหลังจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ⁴³ ทุกครั้ง เพื่อชำระล้างสารเคมีที่อาจติดตามร่างกาย
4. การอยู่เหนือลมตลอดเวลาในขณะที่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ⁴⁴ จะช่วยลดอันตรายจากการใช้สารเคมีได้
5. เสื้อผ้า หมวก แว่นตา ถุงมือและหน้ากาก เมื่อใช้แล้ว ⁴⁵ ไม่ควรทำความสะอาดทุกครั้ง เพราะจะทำให้ชำระได้ง่าย
6. ควรเลือกใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีฤทธิ์ตกค้างหรือ ⁴⁶ สลายตัวช้า เพราะจะได้ไม่ต้องใช้สารเคมีบ่อย ๆ
7. ถ้าสารเคมีระเหยเป็นรูปร่าง กาย ต้องรีบอาบน้ำและฟอกสบู่ ⁴⁷ ให้สะอาด เพราะสารเคมีซึมเข้าสู่ร่างกายทางผิวหนังได้
8. การขนย้ายสารเคมีถ้าจัดเก็บในภาชนะแล้ว สามารถ ⁴⁸ ขนรวมกับสิ่งอื่น ๆ ได้
9. ไม่ควรเข้าไปในบริเวณที่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชภายใน ⁴⁹ 1-3 วัน โดยไม่จำเป็น เพราะอาจได้รับอันตรายจากสารเคมีได้
10. สารเคมีกำจัดศัตรูพืชทุกชนิดเป็นอันตรายต่อมนุษย์ ⁵⁰ และสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 5 แบบวัดทักษะการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ข้อคำถาม	ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บางครั้ง	ไม่ ปฏิบัติ
1. ท่านตรวจดูความชำรุดบกพร่องของเครื่องมือที่ใช้กับ สารเคมีกำจัดศัตรูพืชก่อนนำไปใช้ ⁵¹
2. ท่านทำความสะอาดเสื้อผ้าที่ท่านสวมใส่ระหว่างการ ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ⁵²
3. อุปกรณ์ และเสื้อผ้า ที่ใช้ป้องกันอันตรายจากสารเคมี กำจัดศัตรูพืช ท่านเก็บโดยแยกต่างหากจากของใช้อื่น ๆ ⁵³
4. ท่านเลิกใช้สารเคมีในช่วงเวลาที่ไม่ว่างใจ เพื่อให้ อุปกรณ์ป้องกันอันตรายอย่างสะดวกสบายในการทำงาน ⁵⁴
5. ท่านใส่หน้ากากโดยครอบทั้งปากและจมูกอย่างมิดชิด ⁵⁵
6. ท่านเลือกใส่ถุงมือที่มีความยาวอย่างน้อยหุ้มถึงข้อมือ ⁵⁶
7. ท่านล้างถุงมือที่ท่านสวมใส่ก่อนที่จะถอดออก ⁵⁷
8. ท่านใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายที่ชำรุดไปอีกระยะหนึ่ง จึงเปลี่ยนใหม่เพื่อประหยัดเงิน ⁵⁸
9. ท่านใส่รองเท้าหุ้มข้อที่มีความสูงอย่างน้อยครึ่งนิ้ว ⁵⁹
10. ท่านสวมกางเกงขายาวคลุมไว้ข้างนอกรองเท้า ⁶⁰

ส่วนที่ 6 แบบวัดการเข้าถึงเครื่องมือและอุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช, การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร, การได้รับคำแนะนำและกระตุ้นเตือน

1. ท่านมีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชหรือไม่ []
 1. มี 2. ไม่มี 61

2. ท่านสามารถจัดหา/ซื้อ อุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้หรือไม่ []
 1. ได้ 2. ไม่ได้ (ข้ามไปถามข้อ 4) 62

3. ท่านสามารถจัดหา/ซื้อ อุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้จากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ร้านค้าในตำบล []
 2. ร้านค้าในอำเภอ 63
 3. ร้านค้าในจังหวัด
 4. เพื่อนเกษตรกร
 5. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
 6. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข
 7. อื่น ๆ (ระบุ).....

4. ท่านใช้อุปกรณ์อะไรบ้างเพื่อป้องกันอันตรายในขณะที่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. หมวก []
 2. แว่นตา [64]
 3. หน้ากาก [65]
 4. ถุงมือ [66]
 5. รองเท้า [67]
 6. ชุดหมี/เสื้อกันเปื้อน [68]
 7. ไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายใด ๆ [69]
 8. อื่น ๆ (ระบุ)..... [70]

5. ท่านเคยใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชมาประมาณกี่ปี []
(ระบุ).....ปี ⁷²

6. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชหรือไม่ []
() 1. เคย () 2. ไม่เคย ⁷³

7. ท่านเคยได้รับข่าวสารความรู้ในการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชหรือไม่ []
() 1. เคย () 2. ไม่เคย (ข้ามไปถามข้อ 9) ⁷⁴

8. ท่านเคยได้รับข่าวสารความรู้ในการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชจากแหล่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. วิทยุ [] []
 () 2. โทรทัศน์ ⁷⁵ [] ⁷⁶ []
 () 3. หนังสือพิมพ์ ⁷⁷ [] ⁷⁸ []
 () 4. แผ่นพับ/โปสเตอร์ ⁷⁹ [] ⁸⁰ []
 () 5. หอกระจายข่าว ⁸¹ [] ⁸² []
 () 6. เพื่อนเกษตรกร ⁸³ [] ⁸⁴ []
 () 7. บุคคลในครอบครัว ⁸⁵ [] ⁸⁶ []
 () 8. ตัวแทนจำหน่าย/ผู้ขายสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ⁸⁷ [] ⁸⁸ []
 () 9. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ⁸⁹ [] ⁹⁰ []
 () 10. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ⁹¹ [] ⁹² []
 () 11. อื่น ๆ (ระบุ)..... ⁹³ [] ⁹⁴ []
⁹⁵ ⁹⁶

9. ท่านเคยตรวจเลือดเพื่อหาสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตกค้างในเลือดหรือไม่ []
() 1. เคย () 2. ไม่เคย ⁹⁷

10. ท่านได้รับคำแนะนำและกระตุ้นเตือนในการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชจากบุคคลใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. เพื่อนเกษตรกร []
- () 2. บุคคลในครอบครัว [98]
- () 3. ตัวแทนจำหน่าย/ผู้ขายสารเคมีกำจัดศัตรูพืช [99]
- () 4. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร [100]
- () 5. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข [101]
- () 6. อื่น ๆ (ระบุ)..... [102]

ส่วนที่ 7 แบบวัดการปฏิบัติในการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ข้อคำถาม	ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บางครั้ง	ไม่ ปฏิบัติ
1. ท่านเลือกซื้อสารเคมีที่มีฉลากถูกต้องตามพระราชบัญญัติ วัตถุอันตราย เช่น มีเครื่องหมายแสดงคำเตือน ชื่อสารเคมี ชื่อผู้ผลิต เลขทะเบียนวัตถุอันตราย เป็นต้น	104
2. ท่านใช้สารเคมีเกินอัตราที่กำหนด หรือผสมสารเคมี มากกว่า 1 ชนิดขึ้นไป	105
3. ท่านอ่านฉลากคำแนะนำก่อนใช้สารเคมี	106
4. ท่านสวมเสื้อผ้าปิดชิดเพื่อป้องกันละอองสารเคมี	107
5. ท่านสวมถุงมือขณะเปิดภาชนะบรรจุสารเคมี	108
6. ท่านใส่หน้ากากขณะใช้สารเคมี	109
7. ท่านใช้สารเคมีในเวลาที่ลมแรง	110
8. ท่านอยู่เหนือทิศทางลมขณะใช้สารเคมี	111
9. ท่านหยุดพักสูบบุหรี่ ดื่มน้ำหรือรับประทานอาหาร ในระหว่างการใช้สารเคมี	112
10. ท่านเทสารเคมีที่ใช้ไม่หมดลงในแหล่งน้ำ	113
11. ท่านตรวจสอบอุปกรณ์ป้องกันอันตรายก่อนนำไปใช้ทุกครั้ง	114
12. ท่านล้างภาชนะที่บรรจุสารเคมีหรืออุปกรณ์ในแหล่งน้ำ	115
13. เมื่อใช้สารเคมีเสร็จแล้วท่านเข้าไปตรวจดูศัตรูพืชทันที	116
14. ท่านอาบน้ำฟอกสบู่ภายหลังการใช้สารเคมีทุกครั้ง	117
15. ท่านทำความสะอาดเครื่องมือ/อุปกรณ์ทุกครั้งหลังจากใช้งานแล้ว	118
16. ท่านใช้สารเคมีกับพืชที่ใกล้เก็บเกี่ยว	119
17. ท่านล้างภาชนะบรรจุสารเคมีแล้วนำไปใช้ประโยชน์	120
18. ท่านทุบทำลายภาชนะบรรจุสารเคมีทั้งหมดแล้วในหลุม แล้วกลบดินมิดชิด	121
19. ท่านเผาพลาสติกหรือภาชนะบรรจุสารเคมีที่มีความดันภายใน	122
20. สารเคมีที่เหลือใช้และจะไม่ใช้ต่อไปท่านนำไปใส่หลุมลึก ๆ ที่มีปูนขาวรองก้นหลุม และอยู่ห่างไกลจากแหล่งน้ำ	123

ภาคผนวก ข

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ชลอศรี แดงเปี่ยม อาจารย์ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. อาจารย์บุญคุ้ม แก้วปิ่นตา อาจารย์ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. นางสาวนวลจันทร์ คงพานิช หัวหน้ากลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสิงห์บุรี

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายบรรยง นาคมา
วัน เดือน ปี เกิด	14 กันยายน 2513
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ปีการศึกษา 2531 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเข้าพนักงานสาธารณสุข (พนักงานอนามัย) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2533 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2541
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2533-2534 เข้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน 2 สถานีอนามัยตำบลพิกหัน อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี พ.ศ. 2534- ปัจจุบัน นักวิชาการสาธารณสุข 5 สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางระจัน อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี